

Іван ДІМІТРОВ

декан університету «Проф.д-р Асен
Златаров» (м. Бургас, Болгарія),
доктор економічних наук, професор

Світлана ХАМІНІЧ

професор кафедри
соціально-економічних дисциплін
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна),
доктор економічних наук, професор
<https://orcid.org/0000-0002-2221-5550>

**МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ОСВІТІ ЯК ЧИННИК
ЗМІЦНЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ**

У сучасному світі освіта відіграє ключову роль у формуванні майбутнього кожної нації. В умовах глобалізації та технологічного розвитку міжнародне співробітництво в освітній сфері набуває особливого значення. Воно не лише сприяє підвищенню якості освіти, а й стає важливим фактором зміцнення національної безпеки.

По-перше, міжнародне освітнє співробітництво сприяє обміну знаннями та досвідом між країнами. Спільні наукові дослідження, студентські обміни та участь у міжнародних освітніх програмах допомагають формувати висококваліфіковані кадри. Це, у свою чергу, підвищує конкурентоспроможність країни та забезпечує її сталий розвиток. Освічене суспільство здатне ефективніше реагувати на виклики сучасності, включно з кіберзагрозами, інформаційними атаками та економічними кризами [1].

По-друге, освітні ініціативи сприяють розвитку міжкультурного діалогу та взаєморозуміння між народами. Вивчення мов, історії та культури інших країн допомагає зменшити рівень конфліктності, сприяє толерантності та укріплює міжнародні відносини. Це особливо важливо для запобігання потенційним конфліктам і зміцнення довіри між державами.

По-третє, міжнародне співробітництво в освіті сприяє інноваціям у сфері безпеки. Спільні дослідження у сфері штучного інтелекту, кібербезпеки та військових технологій дозволяють державам спільно протидіяти новим загрозам. Вклад у науково-дослідницьку діяльність та розвиток технологічних галузей створює можливості для покращення захисту держави.

Крім того, міжнародні освітні програми сприяють формуванню національної еліти, яка володіє глобальним баченням, сучасними знаннями та навичками. Такі фахівці можуть ефективно впроваджувати міжнародний досвід у сфері управління, економіки та безпеки, що зміцнює позиції держави на світовій арені.

Сучасні глобальні виклики, такі як пандемії, зміни клімату, технологічні прориви та геополітичні конфлікти, значною мірою впливають на освіту. Вони вимагають адаптації навчальних процесів, розширення цифрових платформ та впровадження нових методів навчання. Наприклад, пандемія COVID-19 прискорила перехід до дистанційної освіти, що показало необхідність розвитку інфраструктури та цифрової грамотності.

Крім того, зміни клімату диктують необхідність включення екологічної освіти в навчальні програми, що допоможе формувати свідоме ставлення до природних ресурсів. Технологічний розвиток і вплив штучного інтелекту змінюють підхід до професійної підготовки, здійснюючи акцент на міждисциплінарності та гнучкості навичок.

Міжнародне освітнє співробітництво допомагає країнам спільно долати ці виклики, обмінюватися досвідом та розробляти інноваційні рішення для стійкого розвитку як освітньої сфери, так і економіки в цілому, що сприяє забезпеченню економічної безпеки [2].

Болгарія та Україна мають довгу історію освітнього співробітництва, яке охоплює академічні обміни, спільні наукові дослідження та культурні ініціативи. Українські студенти традиційно обирають болгарські університети для навчання завдяки високій якості освіти, схожості мов і культурних зв'язків.

Одним із ключових аспектів співпраці є програми академічного обміну, що дозволяють студентам і викладачам обох країн брати участь у міжнародних навчальних

програмах, розширювати свої знання та здобувати досвід у різних галузях науки й технологій.

Болгарія надає стипендії українським студентам, особливо тим, хто постраждав від війни, сприяючи їхній інтеграції в освітню систему та забезпечуючи доступ до якісної освіти.

У перспективі подальший розвиток співпраці між Болгарією та Україною може включати розширення спільних освітніх проєктів, впровадження програм подвійних дипломів та створення спільних наукових інститутів, що сприятиме інтеграції обох країн у європейський освітній простір.

У повоєнний період міжнародне співробітництво в освіті набуває особливого значення, оскільки воно відіграє головну роль у відновленні національних систем освіти, інтеграції переселенців та створенні нових можливостей для молодого покоління.

Однією з головних перспектив є залучення міжнародної допомоги для відбудови освітньої інфраструктури, включаючи школи, університети та дослідницькі центри. Фінансова та технічна підтримка від партнерських країн і міжнародних організацій сприятиме швидкому відновленню та модернізації навчальних закладів.

Ще одним важливим напрямом стане розширення програм міжнародного академічного обміну. Це дозволить студентам і викладачам здобувати знання та навички за кордоном, а також обмінюватися передовим досвідом у сферах управління, технологій та безпеки. Залучення іноземних викладачів і спеціалістів допоможе вдосконалити освітні програми та підвищити якість навчання.

Також особливу увагу буде приділено цифровій освіті та дистанційному навчанню. Інтеграція сучасних технологій у навчальний процес сприятиме доступності освіти для всіх верств населення, зокрема для тих, хто втратив можливість відвідувати традиційні навчальні заклади через війну.

Окрім того, міжнародна співпраця сприятиме інтеграції України у світовий освітній простір, зокрема через участь в міжнародних дослідницьких проєктах та розвиток двосторонніх угод з провідними освітніми установами світу. Це допоможе не лише відновити систему освіти, а й зробити її більш стійкою та конкурентоспроможною в майбутньому.

Загалом міжнародне співробітництво в освіті після війни стане основним фактором відновлення та розвитку, сприятиме підготовці нових поколінь фахівців і формуванню стійкої освітньої системи, що відповідатиме викликам сучасного світу.

Таким чином, міжнародне співробітництво в освіті є важливим чинником зміцнення національної безпеки. Воно сприяє розвитку науки, технологій, міжкультурного діалогу та підготовці висококваліфікованих фахівців. Інвестиції у міжнародну освітню співпрацю – це внесок у стабільність, економічний розвиток та безпеку країни в майбутньому.

1. Khaminich S., Heti K. The knowledge economy as a factor for enterprise development in management system. *Philosophy, Economics and Law Review*. Volume 1, no. 1, 2023, P.103-115.

2. Хамініч С.Ю. Основні тренди освіти в системі економіки знань. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічні науки». 2023. № 5. URL : <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-5-8886>.

Вячеслав МАКЕДОН
професор кафедри міжнародної
економіки та світових фінансів
Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара
(м. Дніпро, Україна),
доктор економічних наук, доцент
<https://orcid.org/0000-0001-8131-0235>

СТРАТЕГІЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНОГО МИРОБУДУВАННЯ У КОНТЕКСТІ БЕЗПЕКОВИХ ЗАГРОЗ

У сучасних умовах глобальної взаємозалежності та нестабільності, що обумовлена багатьма політичними, економічними, військовими та соціальними факторами, геополітична ситуація залишається одним із ключових чинників, які визначають ефективність міжнародного миробудування, оскільки безперервні конфлікти, регіональні кризи, зростаюча